

¹ L. e kötet 290. sz. levelét.

² Truman, az Egyesült Államok elnöke 1947 márciusában terjesztette a kongresszus elé új külpolitikai doktrínáját, melynek lényege, hogy az USA nyújtson anyagi segítyt a kommunizmus által fenyegetett államoknak. Ennek alapján először a görög kormány kapott jelentős támogatást, de azután kidolgozták a támogatás európai rendszerét (Marshall-terv). Károlyi egyoldalúan interpretálja a Truman-elvet, de tény, hogy a segély ára a kommunista pártok kiszorítása volt az érdekelt kormányokból, és ez fontos lépés volt a hidegháború útján.

³ Finom erőszak útján (francia).

⁴ Fájó szívvel (francia).

⁵ A hazatérését megelőző levelezésből látható, mennyire realisnak tartotta Károlyi egy horthysta restauráció veszélyét. Ez magyarázza, hogy elhitte a nyilván hamis információkat, amiket az „összeesküvésről” kapott. Beszédében az SZDP kongresszusának 1947. január 31-i megnyitását az összeesküvők ellen erélyes fellépést követelt, sőt hajlandó volt felszólalni a Nemzetgyűlésben Kovács Béla kiadatása érdekében.

⁶ Latin mondás: a köztársaság üdve mindenekfölött (tehát a törvények fölött is) áll.

⁷ Megfordult volna a kocka (angolul: az asztal).

⁸ Josef Beck 1932–1939 között lengyel miniszterelnök. „Ezredeseknek” nevezték a két háború közti lengyel politikában kulcsszerepet játszó katonai klikk képviselőit.

⁹ Ezt a levelét Károlyi akkor nem küldte el. L. e kötet 302. sz. levelét

295. KÁROLYI MIHÁLY RÁKOSI MÁTYÁSHOZ

(Budapest, 1947. június 2.)

Tisztelt Barátom,

Mielőtt Kairóba utaztam volt, megállapodtam Gyöngyösi volt külügyminiszter úrral, Szakasits miniszterelnök-helyettes úrral és Veled abban, hogy visszatérésem után átbeszéljük és megvalósítjuk a délkelet-európai államokkal kapcsolatos külpolitikai tervemet, illetve felállítjuk az általam javasolt délkelet-európai szövetet, s így én aktívan bekapcsolódhatom a magyar külpolitikába.

Előzetesen a rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri tisztemről való lemondásomat bejelentő levelet intéztem Gyöngyösi külügyminiszter úrhoz. Ezt a bejelentésemet a fent említett megállapodás után időlegesen visszavontam és végleges visszavonását a terv keresztülvitelétől tettem függővé.

Most már több mint két hete tartózkodom Budapesten, és még senki sem szólított fel arra, hogy a fenti tervet átbeszéljük, sőt hivatalosan még arra sem kértek fel, hogy az Interparlamentáris Unió konferenciáján szerzett tapasztalataimról beszámoljak. A belpolitikai helyzetről szintén nem tájékoztattak. Mindebből azt a következtetést vonom le, hogy szolgálataimra nincs szükség, és így arra kérlek, hogy a rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri tisztemről való lemondásomat közöld a minisztertanáccsal és hivatalosan is tedd közzé.

Szívélyes üdvözzel

PIL 274. f. 10/10. ó. e. (eredeti)

296. KÁROLYI MIHÁLYNÉ BÖLÖNI GYÖRGYHÖZ

(Budapest, 1947. június 2.)

Kedves Bölöni!

A vezetésem alatt megnyílt rákospalotai „Károlyi Fiúotthon”-nak ez ideig sem orvosa, sem az orvos számára szánt költségekre fedezete nincsen. Nagy kéréssel fordulok Magához mint olyan jóbaráthoz, kinek segítségére tudom, hogy mindig számíthatok.¹